

Soru: Etmiş olduğumuz dualar, hangi şart ve durumlarda kesinlikle kabul edilmektedir?

Kısa Cevap

Arapça bir kavram olan dua; seslenmek, çağırarak, birisine istekleri söylemek, onunla irtibat kurmak anlamına gelir. Terimsel olarak da; kulun Rabbine karşı elini ve tabii gönlünü açıp tazarru ve niyazda bulunması şeklinde tarif edilebilir. Öyleyse dua; küçük olanın büyük olana, hiçbir şeyi olmayanın sonsuz zenginlik sahibine, güçsüzün güçlüye, acizin kudret sahibine; isteklerini, taleplerini, ihtiyaçlarını arz etmesidir. Yüce Allah, kullarının duasına çok önem vermektedir, nitekim Kuran-ı Kerim'de 13 yerde, dua ve bu kavramdan türemiş kelime geçmektedir.

Duanın tarifinden de anlaşılacağı üzere, bir ibadettir, Allah'a yaklaşmak ve hoşnutluğunu kazanmak için mutlaka yerine getirilmesi gereken kulluk vazifelerinden biridir. Dolayısıyla nasıl ki tüm ibadetlerin kabulü için birtakım şartlar bulunmakta, aynı durum dua içinde geçerlidir. Duanın şartlarına dikkat ederek uygularsak, o zaman kabul edilmiş bir ibadet olacaktır.

Lakin duanın kabul edilmesi demek, hemen gerçekleşeceği ve isteklerimizin verileceği anlamına gelmemektedir. Allah en hayırlısını bilmekte ve kullarına karşı merhametlidir, bu yüzden bazen dua; yirmi yıl, otuz yıl sonra kendisini

göstermekte ve bazen de dünyada değil de ahirette duamızın karşılığını almaktayız. Yüce Allah kulunun istediklerini dünyada vermediği için ahirette onun kat kat fazlasını verecektir, öyle ki dua eden hayretler içinde kalarak: "Keşke dünyada hiçbir duam kabul olmasaydı" temennisi içinde olacaktır.

İslam bilginleri, Kuran ayetleri ve masumların hadislerine dayanarak, dua için gerekli olan şartlar ve kuralları belirlemişlerdir. Bu şartlar ve adaplara riayet edildiği takdirde, mutlaka dua kabul edilecektir. Büyük düşünür Feyz Kaşani'nin kendisi on şart sıralamakta ve *Uddetu't-Dai* kitabından da on şart daha eklemektedir. *Duaha ve Tehlilat-i Kuran* kitabının yazarı ise yedi şart getirmiştir. Rivayetlerde geçen farklı tabirlerle, duanın kesin kabulü için gereken şartları şöyle sıralaya biliriz:

- Dua kesinlikle âlemde var olan kuraların aksine ve kesin kader ile çelişecek şekilde olmamalıdır.

- Her duadan önce ve sonra mutlaka Peygamber efendimize (s.a.a) ve onun tertemiz Ehlibeytine (a.s) salâvat gönderilmelidir.

- Dua eden kimse kalben yüce Allah'ı tanımalı ve onu bilmelidir.

- Ümidi yalnızca Allah olmalı ve ondan başkasına güvenmemelidir.

- Dua ederken ihlâslı olmalı ve ızdırar haletinde bulunmalıdır.

- Gönlü ve dili bir biriyle uyum içinde olmalıdır.

- Mutlaka farzları yerine getirmeli, haramlardan sakınmalı ve işlemiş olduğu günahlar dolayısıyla tövbe etmelidir.

- Duasında ısrarcı olmalı, sürekli Allah'tan istemeli ve hiçbir zaman ümidini kesmemelidir.

- Her duanın sonunda; "Allah'ım! Benim için ne hayırlıysa sen onu ver ve tüm kötülükleri benden uzaklaştır" demelidir.

Bunlar yerine getirildiği takdirde, hiç şüphesiz yüce Allah duayı kabul edecektir, fakat neticesini görmek için acele etmemeli, zira belki de hayrımıza olduğu için yıllar sonra karşımıza çıkacaktır.

Geniş Cevap

Sorunun cevabını vermeden önce, kısaca duanın tanımını yapıp, Kuran'daki ehemmiyet ve önemine değinmeliyiz. Yüce yaratıcının huzurunda durarak elleri ve gönlü açarak, onunla konuşup dua etmek, sadece İslam dinine özel bir ibadet değildir. İslam'dan önceki bütün ilahi dinlerde dua bulmaktaydı ve tüm peygamberler insanları duaya çağırmakta, duanın önemini anlatmışlardır. Bizzat kendileri de en çok dua eden, dua ehli kimselerdi. Kuran'ı Kerim'de önceki peygamberlerin duaları geçmektir, İbrahim suresinin 37.

ayetinde Hz. İbrahim'in duasından¹, Taha suresinde ise Hz. Musa'nın duasından bahsedilmektedir.² Başka sure ve ayetlerde de diğer peygamberlerin duaları buyrulmuştur. Yüce Allah, Bakara suresinin 186.³ ve Mu'min suresinin 60. ayetinde tüm insanları duaya davet etmekte ve duanın önemine değinmektedir.

Duanın sözlük anlamı: Arap literatüründe dua; seslenmek, çağırmak, birisine istekleri söylemek, onunla irtibat kurmak anlamına gelir.⁴

Duanın terimsel anlamı: Kulun Rabbine karşı elini ve gönlünü açıp tazarru ve niyazda bulunması, hacetlerini Ondan istemesidir.

Dua ve duadan türemiş kelimeler Kuran'da on üç yerde şu manalarda geçmiştir: Çağırmak, dua etmek, Allah'tan istemek, seslenmek, nida etmek, bir şeye yahut bir kimseye davet etmek, yardım istemek, ibadet etmek.⁵

¹ "Ey Rabbimiz! Ben zürriyetimden bir kısmını senin kutsal mâbedinin yanında, ekin bitmez bir vâdide yerleştirdim. Ey bizim Rabbimiz! Namazı gereğince kılsınlar diye böyle yaptım. Ya Rabbî! Artık insanların bir kısmının gönüllerini onlara doğru yönelt, onları her türlü ürünlerden rızıklandır ki Sana şükretsinler." Bkz: Felsefi, Muhammedtaki, Şerhi Duayi Mekarim'ül Ahlak, c.1,s.2.

² "Ya Rabbî! Genişlet göğsümü, kolaylaştır işimi, çözöver şu dilimin bağını, sözümü iyice anlayabilsinler." Taha,25- 28.

³ "Kullarım Ben'i senden soracak olurlarsa, bilsinler ki Ben pek yakınım. Bana dua edenin duasına icabet ederim. Öyleyse onlar da davetime icabet ve Bana hakkıyla inanıp tasdik etsinler ki doğru yolda yürüyerek selâmete ersinler."

⁴ Kureyşi, Seyit Aliyekber, Kamus'ul Kuran, dua kelimesi.

⁵ Hurremşahi, Bahuddin, Danişname-i Kuran Ve Kuran Pejuhi, c.1,s.1054.

Bu bağlamda dua aslında Allah'ı kabul ettiğini ameli olarak gösterip, Ona teslimiyetin nişanesidir. İnsan duruşuyla kendi küçüklüğünü O'nun büyüklüğünü, kendi fakirliğini O'nun zenginliğini, kendi hiçliğini ve O'nun yegâne hâkim olduğunu itiraf etmesidir. Dolayısıyla dua tevhidin özüdür, ibadetin usaresi, şirkten sıyrılmış olmanın göstergesidir. Aynı zamanda kulluktur, ibadettir. Dua Rabbe dönüş ve yönelişin adıdır. Yine dua, kuldun Rabbe yükselen kulluk nişanı, Rab'den de kula inen rahmet simgesidir. Daha doğrusu o, Allah'la kul arasında olan münasebetin tam odak noktasıdır, kulluktan bahsedilen bir yerde, duadan bahsetmemek mümkün değildir.

Duaların Kabul Edilmeyişinin Nedeni

Diğer tüm ibadetlerin bir takım şartları ve kuralları bulunduğu gibi, duanın da şartları bulunmaktadır. Bu şartlar ve uygulanması gereken adaplar yerine getirildiği takdirde, dualar kabul olacaktır. Bu şartların içerisindeki en önemli unsur; kulun hayrına ve maslahatına olup olmadığıdır. Bazen Allah'tan istediklerimizin verilmeyişinin nedeni; bizim hayrımıza olmayışı ve hatta zararımıza olduğundandır. Çünkü Allah her şeyi bilen, hikmet sahibidir. Buna şöyle bir örnek verebiliriz: Çok cömert ve kerim olan birisi; "Kim ne isterse benden istesin, vereceğim" derse ve isteyenlerden birisi aslında kendisine zararlı hatta onun sonunu getirecek şeyi isterse, burada o kerimin vermemesi en uygun olanıdır, zira

zararlı olduğunu bilmektedir. Vermesi güzel bir iş değil bilakis zulümdür. Çocuğunuz sizden arabayı sürmek için anahtarları istediğinde verir misiniz? Tabii ki hayır, çünkü onun ölümüne neden olabilir. Çoğu zaman kulların da Allah'tan istedikleri böyledir ve Allah kullarına olan sevgisiyle dualarının sonucunu göstermemektedir. Onun yerine ahirette çok daha güzel şeyler nasip edecektir.¹ Mevlana duaların kabul olmayışı ve hemen verilmeyişi hakkında şunları söylüyor:

*Nice ihlâs sahibi vardır ki ağlar, sizler, dua eder
Duasındaki ihlâs dumanı da göğe kadar gider
Suçluların sızlanmasından bir öd ağacı kokusu
Bu güzelim gök kubbenin ta yücelerine sürer
Bunun üzerine melekler Allah'a sızlanmaya başlar
Ey her duayı kabul eden, ey sığınılan Allah!
Bak, Mümin kulun nasılda yalvarmada
Onun senden başka dayandığı yok
Sen yabancılara bile ihsanda bulunursun
Her istek sahibi, dileğini senden diler
Allah buyurur: Bu onu horlamak için değil
Geç ihsan etmem, onun faydasına, çok yararınadır.²*

¹ Duaha Ve Tehliyatı Kuran, s.43.

² Mesnevi, kitap.6,beyit: 4216- 4222.

Peygamber efendimiz (s.a.a) buyuruyor: “Allah’ı Teâlâ şöyle buyurmuştur: Benim kullarımdan bazıları sadece zenginlikle dinlerinde baki kalırlar, bende onları zengin kılarım ve bazı kullarım da sadece fakirlik ile hak yolda kalabilirler, bu yüzden de onları fakir kılarım. Eğer bundan başkası olursa mutlaka helak olacaklardır. Ben kullarımın dini durumlarının nasıl düzeleceğini en iyi bilenimdir.”¹

Burada hemen akla şöyle bir soru gelebilir: Allah benim faydama olanı daha iyi bilmekte ve ne benim hayrımaysa onu yapmakta, öyleyse artık dua etmemin ne anlamı var, dua etmem gerekmez? Bu sorunun cevabı kısaca şöyledir: Allah kulları için hayırları verip, zararları uzaklaştırması kimi zaman insanların duasına bağlıdır, eğer dua ederlerse bu durum geçerlidir ve dua etmezlerse geçerli değildir.²

Bu yüzden yüce Allah, âlemde var olan en güzel sisteme ters düşecek ve kesin olan kadere aykırı olacak duaları kabul etmemektedir. Örneğin birisi Allah'tan, hep yaşamayı ve asla ölmemeyi isterse kesinlikle kabul edilmez, çünkü Allah'ın her varlık için belirlemiş olduğu kesin kaderinden biri de ölmektir. Bunu Âli İmran suresinin 185. Ayetinde şöyle buyurmaktadır: **" Kullu nefsin zaikatül mevt - Her canlı ölümü tadacaktır."** Yahut Allah'tan hiçbir varlığa muhtaç olmamayı istemesi kesinlikle kabul edilmez, zira dünya yaşamının kurallarından

¹ Sebzevari, Hadi, Şerh-i Esmâ'ul Hüsnâ, s.32.

² Duâha Ve Tehlîyatı Kuran, s.43.

biri de insanların birbirine muhtaç olmasıdır. Hz. Ali (a.s) birisinin arkadaşına şu şekilde dua ettiğini duydu: "Allah'ım, arkadaşına hiçbir zorluk gösterme, ona sıkıntı verme, tüm beğenilmeyen şeyleri ondan uzaklaştır." Hz. Ali (a.s) buyurdu: "Sen arkadaşın için ölümü istedin." Yani insan yaşadığı sürece ve bu dünyada bulunduğu sürece mutlaka bir şekilde zorluk ve beğenilmeyen şeyle karşılaşacaktır, dünyanın var oluş şekli bunu gerektirmektedir.¹

Merhum Allame Meclisi duaların kabul olmaması hakkında şu noktalara değinmektedir:

1- Yüce Allah'ın duaları kabul edeceği vaadi, onun meşriyeti ve ilahi isteklere bağlıdır, yani eğer isterse olacaktır. Zira Kuran'da şöyle buyrulmaktadır: **"Yalnız O'na yalvarırsınız. O da dilerse duanıza sebep olan sıkıntıyı giderir ..."**²

2- Rivayetdeki duanın icabetinden / kabulünden maksat, Allah'ın duyması ve inayette bulunmasıdır. Evet, Allah duaya şimdi icabet etmektedir, lakin istenileni geciktirerek vermektedir, çünkü kulunun huzurunda sesini duymaktan hoşlanmaktadır. Bu hususta imam Sadık (a.s) şöyle buyuruyor: "Şüphesiz (bazen) kul dua edince aziz ve celil olan Allah iki meleğe şöyle der: "Ben onun duasını kabul ettim. Ama hacetini bekletin. Zira onun sesini duymayı seviyorum.

¹ Felsefi, Muhammedtaki, Şerhi Duayı Mekarim'ül Ahlak, c.1,s.1- 7.

² En'am, 41.

(Bazen de) Kul dua eder, Allah Tebarek ve Telaa ise şöyle buyurur: “Çabuk isteğini karşılayın, onun sesini duymak istemiyorum.” ¹Mevlana bunu şiire şöyle dökmektedir:

Birisi her gece Allah der dururdu

Bu zikrinden ağzı tatlılaşır, hoş olurdu

Şeytan: Ey çok söz söyleyen, bunca Allah demene

Karşılık onun Lebbeyk demesi nerede?

Allah huzurundan bir cevap gelmiyor.

Böyle utanmadan, sıkılmadan ne zamana kadar diyeceksin.

Adamın gönlü kırıldı, başını yere koydu, yattı.

Rüyada yeşiller giyinmiş Hızır'ı gördü.

Hızır: Kendine gel, çağırdığın addan nasıl usandın,

Zikrinden nasıl pişman oldun?

Adam: Kabul sesi gelmiyor, kapıdan sürüleceğimden korkuyorum.

Dedi: Senin o Allah demen, bizim Lebbeyk dememizdir

Senin o duaların, yanıp yakılman, bizim haberci çavuşumuzdur

Senin hilelere düşmen, çareler araman,

Seni kendimize çekmemizden, ayağını çözmemizdendir.

Korkun da bizim lûtfumuzun kemendidir, aşkın da.

Her Yarabbi demende, bir de lebbeykler vardır.²

3- Yüce Allah duaların kabulünü ve istekleri vermeyi; kulun hayrına olması şartına bağlamıştır. İnsan Allah'a dua

¹ el-Kâfi, c.2,s.489.

² Mesnevi, kitap.3,beyit: 189- 197.

eder, Ondan birçok isteklerde bulunur, eğer istedikleri faydasına ve hayrınaysa ancak o zaman Allah verir, ama eğer zararınaysa vermez. Çünkü Allah, hekimdir kullarına güzel olanı nasip eder, ama istenilen zararlıysa vermez.¹

En önemli hadis kaynaklarından biri olan *Usulu Kâfi* kitabında "dualara icabet edilmesi"nin ne anlama geldiği, dört şekilde açıklanmıştır: 1- Allah isteyen kimseye istediklerini hemen verir. 2- Allah istediklerini kabul eder ve verecektir, ama sesini duymayı sevdiği için geç verecektir. 3- Duasını kabul edecektir, fakat istedikleri vermek yerine, yapmış olduğu günahları temizleyecektir. 4- Dudasını kabul edecektir, lakin ahirette daha büyük mükâfat olarak ona verecektir.²

Buraya kadar söylediklerimizden de anlaşıldığı üzere; duanın kabul olması demek, istenilenlerin hemen verileceği demek değildir. Yunus suresinin 89. ayetinden Hz. Musa'nın Firavun'un yok olması için duasına değinilmekte ve bu duanın bir takım ilahi nedenlerden dolayı kırk yıl sonra gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Hatta bazen kul, bilmeden zararına olan şeyi Allah'tan istemektedir, Allah onun istediklerini vermemekte, fakat duasını da karşılıksız bırakmamaktadır, ahiret gününde istediklerinin kat kat fazlasını ona verecektir. Kıyamet gününde, dualarında istediklerinin dünyada verilmemiş

¹ Meclisi, Mirat'ul Ukul, c.12,s.20.

² el-Kâfi, c.1,s.39.

olanına karşılık olarak verilenleri gördüğünde: "Keşke hiçbir duam kabul olmasaydı" diye içinden geçirecektir.¹

Duanın Kabul Şartları

Şimdiye kadar duanı tanımını yapıp, kabul ve icabetinden maksadın ne olduğu söyledik, şimdi ise duanın kabul şartlarına değinelim. İslam düşünürleri, ayet ve masumların hadislerine dayanarak, duanın kabulü için hem dua ve hem de dua edende bulunması gereken şartları belirlemişlerdir. Bu şartlar ve adap kuralları yerine getirildiğinde mutlaka dua kabul edilecek ve etkisini gösterecektir. *Duaha Ve Tehlilatı Kuran* kitabında yedi şart sıralanmıştır, örneğin: yüce Allah'ı tanımalı, gönlü ve dili bir biriyle uyum içinde olmalı, farzları yerine getirip, haramlardan sakınmalı, işlemiş olduğu günahlardan tövbe etmeli, duadan önce ve sonra mutlaka Peygamber efendimize (s.a.a) ve onun temiz Ehlibeytine (a.s) salâvat gönderilmeli...²

Merhum Feyz Kaşi *Meheccet'ül Beyda* kitabında on şart getirmekte ve ilave olarak *Uddetu't-Dai* kitabından da on şart daha nakletmektedir. Onlardan bazıları şöyledir: Duada samimi olmak, gönülden Allah'a yönelmek, isteklerinde Allah'tan başkasına güvenmemek...³

¹ Meclisi, Mirat'ul Ukul, c.12,s.1- 5.

² Duaha Ve Tehliyatı Kuran, s.15.

³ Feyz Kaşani, Meheccet'ül Beyda, c.1,s.301- 380.

Bazı hadislerde duanın icabet şartları buyrulmuştur, bu hadislerden bazılarını nakletmemiz faydalı olacaktır:

İmam Sadık (a.s) buyuruyor: "Dua her zaman perdeler arkasındadır, yani rahatlıkla Allah katına ulaşamaz, ulaşması için Peygambere salâvat gönderilmelidir."¹

İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Her kim aziz ve celil olan Allah'tan bir ihtiyacını dilemek isterse Muhammed'e ve Ehl-i Beyt'ine salâvat göndermekle başlasın. Sonra Allah'tan hacetini dilesin. Sonunda da Muhammed'e ve Ehl-i Beyt'ine salâvat göndersin. Zira aziz ve celil olan Allah, duanın başını ve sonunu kabul ettiği halde ortasını terk etmekten daha yücedir. Çünkü Muhammed'e ve Âline gönderilen salâvat örtülü kalmaz." ²

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: Her kim benim fayda veya zarar verdiğimi bildiği halde benden bir şey isterse kendisine icabet ederim." ³

İmam Ali (a.s), kendisine, "Allah, '**bana dua edin sizlere icabet edeyim**' diye buyurmuştur; o halde neden dua ediyoruz da icabet edilmiyor?" diye sorulunca şöyle buyurmuştur: "Zira kalpleriniz sekiz hıyanette bulunmuştur. İlk olarak siz Allah'ı tanıdınız, ama hakkını sizlere farz kıldığı şekilde eda etmediniz. Dolayısıyla bu tanımanız sizlere fayda

¹ el- Kafi, c.2,s.491.

² Mekarim'ul-Ahlak, c.2s.19. Amali-i Şeyh Tusi, c.1,s.157.

³ Uddet'ud-Dai, s. 131.

vermedi... Dualarınızın kapılarını ve yollarını kapattığınız takdirde hangi duanız kabul olacak?" ¹

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz kul, yiyeceği haram olduğu halde elini Allah'a doğru kaldırıncı bu haliyle kendisine nasıl icabet edilsin?" ²

İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Sizden her kim kendisine icabet edilmesini istiyorsa kazancını temizlemeli ve insanların hakkını ödemelidir. Karnında haram olan veya yanında halktan birine ait bir hak bulunan kimsenin duası Allah'a yükselmez." ³

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Bilin ki şüphesiz Allah gafil ve habersiz olan kalbin duasına icabet etmez." ⁴

İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Bedenin titrediğinde, gözlerin ağladığında ve kalbin yumuşadığında o anı ganimet bil ki şüphesiz sana teveccüh edilmiştir." ⁵

İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah katı olan kalbin duasına icabet etmez." ⁶

Hadislerde Duanın Adabı

¹ Alam'ud Din, s.269.

² İrşad'ul Kulub, s. 149.

³ İrşad'ul Kulub, s. 149.

⁴ Bihar'ul Envar, c. 93, s.321.

⁵ Bihar'ul Envar, c. 93,s.344.

⁶ Biharul Envar, c.93,s. 474.

1- Besmele ile başlamak: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Bismillahirrahmanirrahim ile başlayan dua reddedilmez."

2- Muhammed ve Ehlibeytine salâvat göndermek: İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Her dua Muhammed'e ve Al-i Muhammed'e salâvat göndermedikçe göklerden örtülüdür." ¹

3- Masumları aracı kılmak: Masumların (a.s) duasında şöyle buyrulmaktadır: "Allah'ım! Eğer günahlarım senin nezdinde yüz suyumu dökmüşse ve senden duamı engellemişse o halde Muhammed'e ve Al-i Muhammed'e salâvat gönder. Onların yüzü suyu hürmetine ya Rabbi dualarımı kabul et." ²

4- Yalvarıp, sızlanmak: "Yüce Allah, Musa'ya (a.s) şöyle vahyetmiştir: Ey Musa! Bana dua edince korku, panik ve endişe ile dua et, yüzünü yere sür, bedeninin değerli organlarıyla karşımda secdeye kapan, karşımda horluk ve tevazu içinde dur ve benimle münacat ettiğinde haşyetle korkan bir kalple münacatta bulun." ³

5- Öncelikle başkaları için dua etmek: Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri dua edince herkes için dua etsin. Zira bu dua icabete daha yakındır, her kim kendisine

¹ Kenz'ul-Ummal, 3988

² Bihar'ul Envar, c.94,s.22.

³ Bihar'ul Envar, c.94, s. 305.

dua etmeden önce kardeşlerinden kırk kişi için dua ederse, o dua hem onlar, hem de kendisi hakkında müstecap olur." ¹

6- Israr etmek: İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: "Allah'tan dilemekte ısrarlı ol ki rahmet kapıları yüzüne açılsın." ²

7- Toplu dua etmek: İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: "Kırk kişi bir araya gelir ve herhangi bir şey hakkında Allah'a dua ederse mutlaka icabet edildiği bir halde ayrılırlar." ³

Demek ki dualarımızın kabul olmayışının nedeni, bizim kendimizden kaynaklanmaktadır, yüce Allah'tan değil. O sonsuz zenginlik sahibidir, verdikçe de hazinesinden zerre kadar eksilmez, diğer taraftan kerim Allah'tır. Fakat kullarda eksiklik olduğundan bazen vermemektedir.⁴ Bu yüzden işlerin üç kısma ayrıldığı söylenmiştir: 1- Dua etmeden bile verilecek olan; bu durumda kul ister dua etsin, isterse de etmesin yüce Allah onu kuluna verecektir. 2- Dua etse bile verilmeyecek olan; ne kadar dua ederse etsin yine de verilmeyecek olan şeyler. 3- Dua ettiği takdirde verilmesinde maslahat olan ve edilmediği takdirde verilmeyen şeyler.

Öyleyse hep dua etmeliyiz ve hangi kısımdan olduğunu bilmesek dahi her şeyimizi Allah'tan istemeliyiz, zira Hz. Musa'ya buyuruyor: "Ey Musa! Tuzunu dahi benden iste."

¹ Bihar'ul Envar, c. 93,s.313.

² Bihar'ul Envar, c.77,s.204.

³ el-Kafi, c.2, s.487.

⁴ İmam Humeyni, Şerhi Duayi Seher, s.38.

Kabul edilmese ve istediklerimiz verilmese de yine duadan vazgeçmemeli ve hayrımıza olanın bu olduğuna inanmalıyız. Aslında istediklerimizin verilip verilmemesi o kadar da önemli değil, çünkü dua Allah'a yaklaşmak için en güzel ve en etkili yolların başında gelmektedir. Önemli olan bizim dua etmemiz ve Allah'la sürekli irtibat halinde olmamızdır. Hadislerde buyrulduğu ve Peygamberimiz (s.a.a) ile masumların (a.s) sünnetinde olduğu gibi, her duadan sonra semaya kalkan ellerimizi yüzümüze çekelim, çünkü Allah'ın lütfü bu ellere cevap vermiştir. Hiç Allah'a doğru uzanan eller boş geri döner mi? Mutlaka Allah doldurup da göndermiştir, öyleyse yüzümüze, başımıza sürmeliyiz.¹

*Hep uzak olsam da Sen yanımdaydın,
Bütün benliğime nûrunu yaydın;
Seninle olunca günlerim aydın,
Aç kapını, tut elimden ben geldim!*

*Kulluğum başımda billurdan bir tâç
Kullukla erilmez payeye erdim.!
Kapında bu benden hep Sana muhtaç;
Aç kapını, tut elimden ben geldim!*

¹ Cevadi Amuli, Hikmeti İbadat, s.215.

